

Verslag overleg CCD – NCad, d.d. 08-12-2023

Aanwezig:

Namens CCD: Marcel ter Veld, Jan van der Valk en Mathieu Sommers en een medewerker van het ondersteunend bureau CCD.

Namens NCad: Wim de Leeuw en een medewerker van het ondersteunend bureau NCad en Michiel van Butselaar (Algemeen Secretaris CCD en NCad).

Welkom

De vergadering wordt geopend en de agenda wordt vastgesteld.

Actualiteiten en mededelingen

Er zijn zowel bij het NCad als bij de CCD nieuwe bestuursleden verwelkomd. Katja ten Cate is aangeschoven bij het NCad en Els Maeckelberghe en Mathieu Sommers zijn bij de CCD aangeschoven. Ook zijn personele verschuivingen binnen het ondersteunend bureau besproken. De CCD is, op basis van de stelsevaluatie van AEF, uitgebreid in het aantal bestuursleden. Het NCad zal, met oog op een aantal afzwaaiende bestuursleden, rekening houden met het vertegenwoordigen van proefdierkundige expertise binnen het bestuur.

De eerste bijeenkomst van het Ketenoverleg heeft plaatsgevonden. Hier wordt een terugkoppeling over gegeven door de Algemeen Secretaris. Een besprekingspunt was de rol van het Gebruikersplatform van de CCD en een mogelijke invulling van het Gebruikersplatform ten opzichte van het Ketenoverleg. In toekomstige Ketenoverleggen zal deze rol verder ingekleurd worden, in samenspraak met het Gebruikersplatform.

De CCD deelt de analyse van de uitkomsten van de beoordeling achteraf. Inmiddels wordt van verschillende aanvragen, waar een voorwaarde in de vorm van een 'beoordeling achteraf' aan de vergunning was gekoppeld, de beoordeling achteraf ingediend bij de CCD. Er zijn reeds meer dan 100 beoordelingen achteraf teruggekoppeld. Hierop is een beknopte analyse uitgevoerd, waaruit verschillende leerpunten zijn gekomen. Deze leerpunten zijn toepasbaar op zowel de CCD als de rest van het stelsel. Het delen en bespreekbaar maken van deze leerpunten is de verantwoordelijkheid van alle ketenpartners.

De CCD en het NCad delen hun plannen voor 2024 middels hun Jaarplannen.

Het NCad is momenteel bezig met de evaluatie van het transitieadvies uit 2016. Daarvoor zijn verschillende interviews gehouden die geanalyseerd worden. Deze analyse is deels gebaseerd op transformatieve governance. Om een transitie te versnellen is volgens de transformatieve governance gedachte een breder perspectief nodig waarbij relaties met andere beleidsterreinen en andere transitie worden gelegd. Op basis van onder andere een analyse middels interviews wordt een evaluatie van het transitieadvies uit 2016 opgesteld. De positie van het dier vanuit filosofisch vlak wordt hierin meegenomen. Ook heeft er een kleinschalig 'gedragsonderzoek' plaatsgevonden onder onderzoekers uit het cardiovasculaire veld. Dat is uitgevoerd door een daarin gespecialiseerd bureau. De vraag lag voor waarom men voor een bepaald model kiest en welke aspecten er bij de keuze daarvan komen kijken. Dit onderzoek zal ook deel uitmaken van de evaluatie en doorkijk naar een nieuw transitieadvies.

Ontwikkelen van productie van antistoffen in dieren

Het NCad heeft een briefadvies opgesteld rond het ontwikkelen van antistoffen in dieren. Het advies is uitgebracht naar aanleiding van een ECVAM rapport. De CCD geeft aan dit advies op te volgen en bespreekt enkele toepassingen naar aanleiding van het uitgebrachte advies. Zo worden bijvoorbeeld experts geraadpleegd bij grote vraagstukken. Het vinden van onafhankelijke experts blijkt in de praktijk echter lastig.

Translationele waarde van proefdieronderzoek

De vraag ligt voor of het NCad een advies dient op te stellen over de translationele waarde van het dier, naast het 'Afwegingskader voor het Prioriteren van Dierproeven voor Vervanging' en het rapport 'Prioriteren van dierproeven voor vervanging' van Corné

Rademaker. In projectaanvragen met een translationeel/toegepast karakter wordt steeds vaker de translationele waarde van het proefdieronderzoek meegenomen. In de vereiste Synthesis of Evidence bij dergelijk onderzoek wordt de translationele waarde, samen met eventuele valkuilen die bestaan bij proefdieronderzoek, aangesneden.

De positie van de integriteit van proefdieren in het afwegingsproces van de CCD.

In de zienswijze van het NCad 'Afwegingskader voor het Prioriteren van Dierproeven voor Vervanging', opgesteld aan de hand van het rapport Prioriteren van Dierproeven voor Vervanging' wordt de integriteit van het dier beschouwd. De vraag rijst of een graduele aantasting van integriteit van het dier onderdeel moet worden van het afwegingsproces dat de DEC's en CCD maken tijdens het vergunningsproces, zoals dat reeds ook bestaat voor de ongeriefinschatting. In het huidige proces wordt aantasting van het dier (in een niet graduele vorm) meegenomen in de ethische afweging van de DEC's en de CCD. Er wordt op dit moment geen noodzaak gezien voor het opnemen van een graduele aantasting van integriteit van proefdieren in het vergunningsproces.

De uitrol van de stelsevaluatie en de invulling van een samenwerking tussen NCad en het IvD-platform

Uit de stelsevaluatie komt naar voren dat het NCad nauwer zou moeten samenwerken met het IvD-Platform en dat een professionaliseringsslag voor het IvD-Platform noodzakelijk zou zijn in de vorm van financiering. Dit is in afwachting van de evaluatie van de NVWA. De CCD onderschrijft het belang van de professionaliteit van IvD's en het IvD-Platform.

De overgangen tussen licht, matig en ernstig ongerief bij proefdieren, in het bijzonder bij voetschokken in onderzoek

De overgangen tussen de ongeriefsclassificaties 'licht' en 'matig' ongerief, maar met name tussen 'matig' en 'ernstig' ongerief, zorgen, op verschillende vlakken in de keten, voor discussie. In het bijzonder bij de ongeriefsclassificatie bij toegepaste voetschokken in onderzoek. Dit onderwerp is ook besproken met de NVWA en het DEC voorzittersoverleg. Hier is opgemerkt dat er vele verschillende protocollen zijn voor voetschokken, variërend in intensiteit, frequentie en duur van de schokken. Het is moeilijk hier een kader voor te maken voor wat betreft ongeriefsclassificatie. Daarnaast is er bijna altijd sprake van bijkomende handelingen in het onderzoek welke mede de ernst van de proef bepalen. De vraag speelt op wat de achterliggende gedachte is geweest tijdens het opstellen van de ongeriefinschattingen en genoemde voorbeelden in Richtlijn 2010/63/EU. Een verklaring van de voorbeelden van de Europese Commissie kan onduidelijkheden wegnemen. Hier kan het ministerie van LNV in bijstaan.

Sluiting

De vergadering wordt gesloten.